

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-
ogerske dežele:**
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12-50
četrletno . . . K 6-30
mesečno . . . K 2-10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas (inserte)** se
plačuje od četerostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Št. 179.

Telefonska številka 65.

Celje, v torek, 9. avgusta 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Ob dvajsetletnici „Celjskega Sokola“.

(Dalje.)

Prihodnje leto 1898 so se zopet ponovili škan-
dali. Bil je ob priliki, ko je slavilo »Celjsko pevsko
društvo« blagoslovljenje društvene zastave. Slavno-
sti se je udeležil tudi Sokol in sicer korporativno, da
tako pokaže solidarnost celjskih narodnih društev
ob trenutku, ko se gre za dostojno manifestacijo
celjskega Slovenstva. Celjska fakinaža je porabila
to priliko, kakor prejšnje leto, da je psovala vdele-
žence slavnosti na vse mogoče načine, obmetavala
narodno ženstvo z gnili jajci, smrdljivo tekočino
itd. Cel dan so bile večje ulice z vojaškimi kordoni
zaprte, po mestu pa je patruljiralo nebroj orožnikov,
ker se je celjska policija pokazala neveselo ustra-
hovati celjski mob. Obskurno glasilo celjskih posil-
nemcev je tudi to pot blatilo na najostudnejši način
celjsko Sokolstvo. Zadeva je prišla pred sodišče,
kjer smo dosegli po stari praksi jako majhen uspeh,
seveda ne po naši krivdi.

Isto se je ponovilo tudi leta 1899, ko so posetili
Celje češki gostje. Tudi pri tedanjih slavnostih je so-
deloval Sokol. Še sedaj bodo vsa nasilstva in hudo-
delstva, ki jih je izvršila podivjana nemškutarska
banda nad popolnoma mirnimi udeleženci, še vsem
Celjanom kakor tudi bratom Čehom v živem spo-
minu. Dozdeva se človeku, kot da bi bila podivjanost
naših kulturnih sosedov prispela takrat do vrhunca.
Zgodilo se je tedaj, da je celjske ulice močila nedolž-
na kri slovenskih žrtev, ki so bile potem, ko so
ozdravile od krvavih znamenj nemške prijaznosti,
še povrhu obsojene na več mesecev ječe, ker so v
smrtni nevarnosti branile svoje po nazorih »Herren-
volka« manj vredno življenje.

Istega leta se je vršil tudi izlet v Sevnico, ki je
interesanten radi tega, ker je završčalo vse nem-
ško časopisje in obdolžilo Sokole veleizdaje. Obdol-
žili so jih namreč, da so raztrgali cesarsko zastavo,
ki je visela raz Simončičeve gostilne v Sevnici. Do-
kazalo se je pa, da je slabo pritrjeno zastavo raz-
strehe vrgel veter in da jo je neki Sokol pobral in pri-
slonil ob hišo. Ta nedolžni dogodek so pograbile
nemške senzacije lačne časnikaške higijene in obre-
kemale na vse mogoče načine Slovence. Posebno se
je šopiril celjski listič »Deutsche Wacht«. Vendar mu
pa zaslužena kazen ni odšla. Odgovorni urednik
lističa Ambrožič, sedaj doktor juris in Amtsvorstand
celjskega mesta ter zajedno šefredakter glasila tu-
kajšnje nemške klike, je bil obsojen radi častikraje
na 200 K globe, oziroma 20 dni zapor. Seveda je to
v primeri s tem, kako se kaznuje Slovence, jako
nizka kazen. Sploh so bila vsa ta 3 leta jako burna
in dogodkov polna in izgledalo je ravnotako, kot da
so Slovenci v Celju brezpravni in ne samo izpostavl-
jeni šikanam nemških uradov, ampak tudi brezpo-

gojno na milost ali nemilost izročeni celjskemu po-
ličnemu mobu. Ali bi hoteli napisati zgodovino o
vseh teh šikanah in krivicah, ki so se nam prizadele
v teku teh 20 let, kar se borimo za naš narodni ob-
stoj, bi bila to debela knjiga.

Pa tudi v društvu samem je od leta 1898 sem
plalo jako burno življenje. Imenujemo lahko po vsej
pravici to dobo kot dobo preporoda notranjega dru-
štvenega življenja in delovanja. Predmet burnim de-
batam na odborovih sejah in občinih zborih je bil ved-
no in vedno telovadba, torej ona točka, ki se je za-
nemarjala takoj od ustanovitve društva sem. Kakor
je bilo že prej omenjeno, je bilo število telovadcev že
od nekdanj malenkostno in zgodilo se je včasih, da se
je telovadba kakšne mesece sploh popolnoma opu-
stila. Le kadar je bilo treba kje javno nastopiti, se je
par tednov pred nastopom vadilo nekoliko članov na
orodju, drugi pa nastopa, korakanja in obratov na
desno in levo. Te razmere imenujemo lahko škanda-
lozne, ako pomislimo, da je bilo povprečno število
rednih članov vedno 90 do 100 in da je od teh telo-
vadilo na orodju v najboljših slučajih komaj kakih
5 do 7. Nastopili so že večkrat na občinih zborih
člani, ki so zahtevali, da se v tem pogledu nekaj
stori.

Razmere so se obrnile na bolje, ko so stopili v
društvo nekateri člani, ki so bili prej telovadili že v
drugih slovenskih sokolskih društvih, kjer se je ta
preobrat že izvajal in se je telovadba intenzivno
gojila. Začelo se je gibanje med telovadci, ki je stre-
milo za tem, da se izboljša disciplina in telovadni
red v telovadnici in pri javnih nastopih. In takoj so
se tudi nekateri pričeli vaditi po načinu in redu, ki
se rabi v čeških telovadnicah in ki se je tudi začel
uporabljati pri drugih slovenskih društvih, ki so bila
že, ako se smemo tako izraziti, reformirana. Nastali
ste vsled tega med članstvom dve stranki. Ena, sta-
rejša, je hotela podaljšati življenje stari ukoreninjeni
ližernosti in brezbriznosti, druga pa, v kateri so se
zbirali mlajši člani, vneti telovadci, je bila naklonje-
na k spremembam in reformam. Med obeh stran-
kama se je razvilo nekako tekmovanje, ki je imelo
ta uspeh, da je članstvo v mnogobrojnem številu
posečalo telovadnico in so se starejši kot mlajši s
tako vnujo poprijeli telovadbe, kot je še ni bilo vi-
diti v društvu. Začelo se je telovaditi v dveh vrstah,
dočim je preje eksistirala samo jedna. Tudi na zunan-
ji, pri javnih nastopih, je nastopal telovadni zbor delje-
no. Starejši so korakali pri pešizletih ločeni od mlaj-
ših, ki so, držeč se stroge discipline, stopali umerjeno
in dostojanstveno. Ravnotako je bilo tudi pri javni
telovadbi; starejši so, zvesti tradicijam, gojili atleti-
ko in nastopali kot atleti, metali težke kamne in
diske, vzdigovali težke ročke, metali na daljavo su-
lice, nastopali bolj kot kakšen športni klub, kot pa
telovadno društvo. Mlajši so pa izvajali vaje na oro-
dju in proste vaje ter s svojim mirnim discipliniranim

nastopom navdušili marsikoga izmed gledalcev za
telovadbo. Seveda ni manjkalo tudi pikrih opazk in
burnih nastopov med obema nasprotujočima si stru-
jama, tako da je stopilo marsikedar nasprotstvo v
štadij osebnega boja, ki je imel to slabo posledico,
da je nekoliko članov izstopilo iz društva.

Kakor se to dogaja povsod, je tudi v celjskem
Sokolu zmagala mlada struja nad starejšo. Seveda
se ta preobrat ni izvršil mahoma, ampak polagoma
korak za korakom. Vendar se je takoj pokazal lep
uspeh. Tako je leta 1901 poskočilo število mlajših telo-
vadcev na 37, ki so telovadili po zimi trikrat, po
letu po dvakrat na teden. Razven tega se je jel va-
diti tudi naraščaj. Gojencev je bilo v imenovanem
letu 34, vendar se jih pa ni moglo obdržati vseh, ker
so nemški mojstri, pri katerih so bili večinoma v
službi, istim prepovedali posecati sokolsko telovad-
nico. Poleg tega pa je še bila vrsta starejših bratov
telovadcev 12 po številu, ki so pa jako neredno pri-
hajali k telovadbi. Nastopalo je društvo povsodi z
dvema vrstama telovadcev in sicer menja je na brad-
lji, drogu in konju ter so se tudi izvajale proste vaje.
Tudi vsesokolskega izleta v Pragi se je udeležilo to
leto naše društvo in zamoglo postaviti dva telovad-
ca, ki sta telovadila v skupni slovenski vrsti. Ta
vrsta je tekmovala v višjem oddelku na orodjih:
drog, konj, bradlja, krogi, konj na šir in konj na
vzdolž ter skok na višino, in si je pridobila med gos-
ti, to so bili Francozi, ki so se edino oglasili v tem
oddelku k tekmovanju, drugo ceno. Prihodnje leto
se je telovadba še bolj povzdignila; dočim je bil pov-
prečen obisk v letu 1901 10.4, je bil to leto 12.5, torej
napredka za 2.1. Novost je pa bila, da se je v tem le-
tu vršil vadiateljski tečaj. Taki tečaji so velikega po-
mena, kajti le tedaj, ako imamo dovolj dobrih vadi-
teljskih močij, zamoremo misliti na osnove novih
sokolskih društev. Udeleženci tega tečaja so bili za-
dovoljivi in njih potreba se je pokazala v poznejših
letih, ko se je na eni strani pomnožilo število telo-
vadcev v društvu, na drugi strani pa je celjski Sokol
začel ustanavljati odseke po naših narodnih trgih.

Dalje sledi.

Učiteljski dnevi v Rudolfovem.

I.

V dneh 6. in 7. avgusta je praznovalo učiteljstvo
»Zveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih dru-
štev«. Težki so oblaki, ki vise dandanes nad sloven-
skim učiteljstvom: tukaj mu tuje ne dovoli, da bi
živelo v miru in vršilo svojo pametno nalogo, tam
zopet je domačin — in ta je hujši. Danes stoji slov.
učiteljstvo v najhujšem boju za svoj obstanek, za
svoje pravice, zmerjajo ga, sujejo, ubijajo, z nožem
pozivljajo na boj proti njemu in to lastni bratje, brat-

LISTEK.

Vanda.

Novela.

Spisal Josip Premk.

14

»Škoda, škoda«, je skimaval Mlakar, »gotovo bi
vas bila vesela!«

»Torej pravite«, je povzela zopet Vanda, »da
mojega brata še ni bilo nič tukaj?«

»Ne, gospodična, ako bi prišli, bi jih gotovo vi-
del, poznam pa jih tudi dobro, saj so bili letošnje po-
letje že parkrat tukaj.«

»Grem pogledat gori na Jame«, se je obrnila
proti meni, »ako je še tam. Menda ni prelomil bese-
de. Takoj se vrnem, vi pa se ta čas nekoliko pokrep-
čajte«, je dostavila in mi smehljaje namežiknila.

»O, gotovo so gori pri bajaranju«, je klical še za
njo, ko je že izginila za voglom. »Čisto gotovo jih
dobite.«

Potem se je obrnil proti meni, nekoliko pomol-
čal in me vprašal čez nekaj časa počasi in nekako
boječe:

»Ali je gospod tudi iz grajščine?«

Prikimal sem mu in kot da je vedel, da me s
svojo radovednostjo ne razžali, je vprašal tišje:

»Morda celo v sorodu z gospodom grajščakom?«

Ko sem mu povedal in razložil vzrok svojega
bivanja v Jagodicah, je molče prisedel na konec klo-
pi, nabasal pipo in počasi spregovoril:

»Veste, ko bi bil jaz grajščak, bi ravnal nekoli-
ko drugače.« Pomežiknil je dvakrat in je nadaljeval:

»Tistega gozda tam za sv. Antonom, ki so ga pričeli
sekati danes, bi ne prodal za noben denar. Lepo vas
prosim, tak lep gozd, pa ga gredo uničiti! Ne rečem,
ko bi se dalo posekati le tupatam kako drevo, da se
gozd nekoliko iztrebi, to prav nič ne škoduje, a tako
— vse do zadnjega pod sekiro, to pa se mi zdi na-
ravnost greh. Kake lepe smreke so tam, kake lepe
bukve in borovi, in sedaj vse v nič! Danes je gozd
izmed vsega največ vreden, a ta človek gre in na-
pravi tako neumnost! Za ta bazar že ne rečem toli-
ko, kaj bi pravzaprav z njim! Zaradi tistih par ščuk,
ki se jih nalovi, skoro ni vredno, ledu pa je po zimi
toda okrog dovolj. Se res ne izplača in skoro pametno
je naredil, da ga je prodal; a z gozdom je drugače!
In kaj sem še slišal, ne vem ali je res ali ne, da ni
prodan samo gozd pri sv. Antonu, ampak vsa šuma
tja gori do slemena, do tiste žage, ki je bila pred pa-
leti še tudi grajščinska.«

»O tem vam ne vem povedati, a kakor se mi
zdi — sem mu nekoliko namignil na žalostno grajš-
činsko stanje, da bi izvedel od njega kaj več —
je menda res, kar pravite.«

Žalostno je zmajal z glavo in v drugo prižgal
zakajeno pipo.

»Kdo bi si mislil, da bi prišlo v Jagodicah kdaj
tako daleč! Jaz nikoli! Pa seveda, če človek ne zna
gospodariti, ni čudno, in ta grajščak, kolikor ga jaz
poznam, je sposoben za vse drugo prej, nego za go-
spodarstvo. Glejte«, je pričel pripovedovati in po-
kazal s kazalcem na svojo hišo, »ta bajta je ena naj-
starejših tod okrog. Že mojega očeta ded jo je po-
praviljal, moj oče je prizidal hlev in kozolec, jaz pa
sem jo prenovil in popleskal, kakor jo vidite danes.
Od nekdanj že so stanovali tukaj Mlakarjevi, ki so

služili jagodiški grajščini za ribiče, še moj oče je v
mladosti opravljal ta posel, no, potem je tista tlaka
prenehala, ko se je moj oče ravno ženil in ta mi je
pravil marsikaj o grajskih. — Oče tega grajščaka je
zapravil skoro vse, a ta, sedanji se je oženil bogato,
da nikdar takega, in tako se je grajščina zopet opo-
mogla. To so bili časi, vam rečem, ko se je v gradu
več vina polilo kakor tod okrog izpilo! Tam iz Polj-
skega nekje je bojša njegova gospa, pred leti, ko
sta bila otroka — ta Vanda in Viktor — še manjša,
se je včasih pripeljala tu sem na sprehod in slišal
sem, da govori z njima v jeziku, ki ga nisem razu-
mel. Vedno je bila nekako tiha in vse se mi je zdelo,
da v grajščini ni prave sreče in zadovoljnosti. Pa
kako bi neki bila, vas vprašam! Ako je imela ona le
količkaj razuma, je morala uvideti, da tako ne pojde
vedno dalje in da bo nekoč moralo iti vse k vragu!
Kočija se je vrstila za kočijo in posli iz gradu so mi
pravili, da je v gradu kakor ena sama večna gostilja,
poleg tega pa je še on zapravljal drugod, saj ga ni
bilo videti včasih po cele mesece. Posli so seveda
delali kot so hoteli in kakor se jim je ljubilo, in saj
veste, kako je s takimi ljudmi, ako jim ni človek ved-
no za petami. E, ko bi bil jaz na grajščakovem mestu,
bi bilo drugače. Vidite«, je pokazal naokrog — »vse
one šume, vsi oni gozdovi in še koliko na oni strani
brdov, vse to je bilo nekdanj grajščinsko, danes pa
ni niti tretjina. Koliko lesa bi se lahko razpečalo iz
teh gozdov, ko bi posekali magari vsako deseto dre-
vo, a seveda, če človek ne zna gospodariti, je pač
vrag in bolje, da popusti vse takoj, dokler še ni tako
zavoženo, kot je sedaj v Jagodicah. Pri moji veri«,
je zatrdil, »kakor nimam mnogo, pa bi danes ne me-
njal z jagodiškim grajščakom!«

je istega jezika, iste krvi... A učiteljstvo stoji; stoji krepkeje in krepkeje in raste... Preko podlosti sovražnikov hodi slov. učiteljstvo svojo pot, jasno začrtano; saj je prepričano, da drži k konečni zmagi ta njegova pot, ki je pot pravice in poštenja, požrtvovalnosti in dela. Kolikor bolj se zaganjajo vanj njegovi sovražniki, sovražniki kulture in napredka, toliko večje in toliko čvrsteje so vrste, ki stopajo v boj — in tako se godi, da raste iz krvi preganjanj in umirajočih leto za letom število onih, ki posejajo skupščine Zavezine, ki se tukaj združujejo v delu in krepe za nadaljni boj — vedno večje je njih število. V zadnjih treh letih je pisalo napredno slov. učiteljstvo z zlatimi črkami v svoje anale »Radovljica, Gorica, Maribor« in letos je pridelo četrto ime »Rudolfovo«.

Brez hrupa, brez reklame, brez posebnih pozivov se je vršilo pripravljanje mirno in tiho; štirinajst dni pred skupščino se le je objavilo učit. glas. »Tovariš« vzpored, ki pa je pokazal takoj vsakemu, ki ga je prrgledal, da če učiteljstvo praznovati svoje dneve z delom. In toliko jih je bilo kar priglasičen, da je železniška uprava proge Ljubljana-Rudolfovo radevolje dovolila poseben vlak. To je bil prvi slučaj, da se je to zgodilo. In poln je bil ta vlak. Dospel je v Novomestu 6. avgusta ob 1. uri popoldne. Na kolodvoru je pozdravil prišlece v imenu pripravljalnega krajevnega odbora nadučitelj Matko. Izjavlja, da prisrčno pozdravlja prišle tovariše, ki prihajajo na delo, iz katerega nam vzklije prihodnost, in poziva, naj vsi delajo z združenimi močmi na tem delu tukaj. Nadalje je pozdravil izstopivše novomeški župan Josip Ogoreutz, ki je povdarjal, da je ponosen, ker je župan kraja, katerega si je izbralo napredno slovensko učiteljstvo, da se pogovori v njem o svojih težnjah in si začrta pot, po kateri hoče hoditi v bodočnosti na svojo lastno in na korist vsega sloven. naroda. Želi, da bi rodilo to delo obilen sad. V imenu ferij. akad. društva »Prosvete« pozdravi prišlece cand. iur. Legat.

Vsem trem se zahvali Zavezin predsednik Jelenc ter izraža svoje veselje nad presrečnim vzprejemom, ki ga je pripravilo gostom meščanstvo, za kar gre zahvala naprednemu županu; veseli ga, da ga je sprejel tov. Matko tako prijazno, da se popolnoma čuti kakor če pride brat k bratu in mu ta pripravi prijeten dan; vesel je, da ozdravlja napred. dijaštvo, napredno učiteljstvo.

Lep pogled se je nudil očem slovenskega učiteljstva, ko je prišlo v mesto: z vseh hiš so plapolale slovenske trobojnice ter mu naznanjale udanost in veselje Novomeščanov, da jih posetijo taki gostje.

Komaj je dospelo učiteljstvo na mesto, kjer naj obhaja svoje praznike, že so šli tudi odposlanci vseh v Zavezi zastopanih učit. društev na delo. Društva so jih poslala, da poročajo doma potem o delu vsega slovenskega učiteljstva. Nad 100 teh zastopnikov se je zbralo v prostorni Čitalniški dvorani, da jim predloži vodstvo sliko o delu tekočega leta in razgrne pred njimi program, ki si ga je stavilo za naprej; da pokaže pot, po kateri hoče voditi tudi naprej slovensko učiteljstvo, pot, po kateri pride do lastne osebne popolne osvoboditve: osvoboditve od strani tujca in še bolj sovražnega brata...

Predsednik Zaveze Luka Jelenc ozdravi delegacijo kar najprisrčnejše in povdarja v svojem govoru katerega imenuje le splošne opazke, delo, ki ga vrši učiteljstvo v svoji napredni organizaciji. In to delo spolnjuje učiteljstvo vestno in marljivo: mesečno zborujejo krajevna in okrajna društva, da se posvetujejo o pedagoških in drugih stanovskih vprašanjih, da krepe drug drugega, da se podpirajo v vzajemnosti boja, ki ga bijejo vsi skupno proti sovražniku napredka in šole. Zlasti gledajo vsepovsod na to, da si pridobivajo in povzdigujejo ugled stanovski kakor ugled organizacije. Pred dvema leti je padel klic: »Na delo med ljudstvo!« — Ni padel zastonj — rodil je obilen sad. Zlasti so štajerska učiteljska dru-

štva, ki prednjačijo v tem delu. In tudi sadovi tega dela ne bodo izostali, ampak se bodo pokazali prav kmalu. Kmalu bomo doživeli prebujenje narodovo, kakor se to že vidi v takih krajih, kjer je delavnost učiteljstva žilava, intenzivna; vidi se že, da postaja narod tudi politično bolj in bolj izobražen.

Vprašuje se, zakaj pa so pri tem delu le nekatera društva — zakaj ne vsa? In odgovarja sam sebi, da leži v mnogih krajih zlasti na Kranjskem in Pri-morskem vzrok v tem, da so okoliši posameznih organizacij preveliki; učiteljstvo se ne more shajati, ne dobiva iste vzpodbude na delo. Zato poziva, naj si društva dele okraje in se reorganizirajo, da bodo delali v malem krogu vsi za enega, eden za vse, kar bo veliko lažje, če se poznajo med seboj. Nihče ne smatra domačega okrajnega društva za samostojno organizacijo, vedno se vsak zavedaj, da je to le del skupne organizacije, v kateri mora biti delo skupno in solidarno. Poziva, naj vsako društvo pristopi vsaj z enim deležem k učiteljski hranilnici in posojilnici in k učiteljski tiskarni.

Koncem svojega govora še omeni stika z učiteljskim naraščajem, kar vzbudi viharno pritrdjevanje. »Skrbite za nje«, — pravi govornik, — »privežite jih na sé s poukom, s predavanji, pazite, da vam jih ne ugrabi klerikalizem, ki preži na nje pri njihovem prvem koraku v svet. Pokažite jim, kam privede politična neznačajnost in neizobrazba«. S tem pozivom konča predsednik svoj pozdrav. (Dalje sledi.)

Dne 14. avgusta vas vabimo v Gaberje pri Celju na sokolski zlet združen z veliko ljudsko slavnostjo. Zleta se udeleži celo slov. sokolstvo korporativno ali po zastopnikih.

Štajerske novice.

Podkupljeni klerikalci. Zadnje tedne smo neprestano priobčevali velike svote, katere je »darovala« ali »posodila« Kranjska šparkasa raznim klerikalnim društvom, ljubljanskemu škofu in raznim posameznim klerikalcem. Znan je nadalje ogromen odpušt davka ljubljanskemu škofu in pa posojilo po enem odstotku! Znano je, da so beračili mariborski klerikalci pri nemški zadrugi zvezi za svojo zadrugo zvezo v Mariboru četrtmilijonsko posojilo in da so v prorač. odseku hoteli naberačiti tisoč kron podpore od dežele... Kje so torej podkupljeni klerikalci, ljuba »Straža«?

Klerikalno gospodarstvo z ljudskim denarjem. Klerikalci še vedno molče o četrtmilijonskem deficitu pri konzumih v Marenbergu in Laškem trgu ter o slučaju kaplana Lovrenka pri Veliki Nedelji.

Zopet trije... D. Ambrožiču so se izneverili zopet trije kandidati za občinske volitve v okoliški občini. Danes zjutraj smo dobili od merodajne strani sledeči dopis: Martin Kodela z Dobrave in Ivan Krušič iz Lokrovca izjavljata, da sta prišla proti svoji volji med nemškutarske kandidate. Istotako se odpoveduje Jože Velenšek na Ostrožnem nemškutarski kandidaturi. Ambrožičeva blamaža je torej od dne do dne večja, slovenski možje, katere je hotel dobiti v svoj rengatski tabor, se mu zneverjajo drug za drugim, ker se nobeden noče dati osramotiti z nemškutarsko kandidaturo: Slava vrlim slovenskim možem!

Slička s celjskega trga. Kaki so nemškutarski agitatorji za okoliške občinske volitve v mestu? Danes zjutraj je sunil na trgu znani tržni »inšpektor«, magistratni uslužbenec Fašink neko kmečko dekle s poti, mesto, da bi se ji izognil. Ko se je dekle glasno hudovalo nad tako surovostjo, ji je grozil Fašink z

zaušnicami rekoč: »Halts Maul, sonst hau i di ane oba!« Nek Slovenec je to slišal in je takoj prijel Fašinka, da se ne sme in ne bode govorilo s slovenskimi kmečkimi ženskami v mestu. Fašink se je na to pobral, a s primerne daljave je grozil tudi Slovencu... Ta Fašink je jeden izmed glavnih nemškutarskih agitatorjev za občinske volitve v okolici. Kadar je izven nemškega Celja, drobi kmetom sladke besede, da bi jih zapeljal za nemškutarske kandidate — v mestu pa grozi slovenskim kmečkim ženskam z zaušnicami! To si bode dobro zapomniti za volitve v okolici.

»Nečuvčen napad na g. Fortunata Končana«.

Dne 4. avgusta je priobčil »Narodni Dnevnik« sledečo kratko notico: »Župnika v St. Pavlu pri Preboldu je prezentiran, kakor poroča »Straža«, g. Fortunat Končan, kaplan v Laškem trgu. Šentpavelski gostilničarji bodo to vest gotovo z navdušenjem pozdravili.« Kako se je vsled te male, v informativne svrhe napisane notičice razburil dobri naš Fortunat! V »Straži« nas je kar obsipal z ljubeznivostmi, kakor »celjske propalice«, »infamije«, »grdi napadalci«, »nesramni liberalci« itd. Ker smo že vajeni, da vsak dobro odgojen katoliški duhovnik in božji namestnik govori v takem tonu z nami, odpustimo vse to g. Fortunatu, ker hočemo kot verni kristjani v dobrem vstrajati. Samo dvoje svetov bi dali gospodu Fortunatu: prvič, da se človek zaradi kake nedolžne šale ne sme tako razburjati, ker bi nazadnje utegnili šentpavelski liberalci (teh je mnogo, o gospod Fortunat!) sumničiti svojega bodočega, gotovo le za vsako dobro kapljjo vnetega dušnega pastirja, da je pijanec; temu pa mi odločno oporekamo! Mi smo hoteli le diskretno opozoriti šentpavelske gostilničarje, ki so, zdi se nam, naprednjaki, da se naj oborožijo z dobro kapljico, da bodo veljali v očeh gospoda Fortunata, ki je v tem oziru strokovnjak, za dobre kristjane in somišljenike. (Zlasti ne bo škodoval kak dober jeruzalemljan!) Drugič pa se ne sme delati po »Str.« reklame za »Nar. Dnevnik« — kajti prepovedan sad diši najbolj! To veste že itak iz lastnekušnje, gospod Fortunat, jeli? Pa brez jeze in zamere!

Nabiratelji znamk, pozor! Navada, da se za Ciril-Metodovo družbo nabrane rabljene znamke in druge reči pošiljajo na uredništvo naših listov, se je silno ukoreninila, ampak le na našo škodo, ker nam stroškov pošiljatve dotičnih znamk na vodstvo družbe nihče ne povrne. Zato opozarjamo in prosimo vse one, ki karkoli pošljejo družbi (bodisi denar, znamke itd.), naj to pošljejo naravnost na naslov: **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, Ljubljana.** — Družbina pisarna namreč itak redno našim listom pošlje izkaze o raznih pošiljativah, katere redno objavljamo. Prosimo, da se to uvažuje, ker bi sicer morali stvar v obrambo naših gmotnih interesov drugače urediti.

Za družbo sv. C. in M. je nabrala učiteljica gdč. Fanči Pristovšek med učiteljstvom v slovenjgraškem Narodnem domu znesek 8 K 14 vin. o priliki uradne učiteljske konference.

Za Ciril-Metodovo družbo je poslal g. Fr. Dečman iz St. Lovrenca nad Mariborom zavoj rabljenih znamk in dopisnic.

Iz Trbovelj. Za CM družbo so nabrali ob priliki »oklicev« vrli rodoljubi pod motivom »Jože, Silva, Pepca, Tone, — nihče bal se ene krone — darovati dar — družbi na oltar!« znesek po K 12. V posne-manje!

Uradna učiteljska konferenca marnberškega, slovenjgraškega in šoštanjkega okraja se je vršila v soboto v Slov. Gradcu. Ta konferenca je bila v marsikaterem oziru zelo — zanimiva, kakor čujemo. — Pričakujemo od soudeležencev daljšega poročila.

»Tepež radi pšenice«. Dne 6. t. m. smo prinesli iz Ptuja notico pod tem naslovom, a kakor smo se prepričali, smo bili takrat žal napačno informirani. O zadevi bomo poročali, ko bo sodišče izreklo svojo sodbo.

»E, pa morda se pa vendar še, kako predrugači«, sem dostavil, ko je Mlakar prenehal, a takrat me je pogledal in namežiknil.

»Meni se tudi nekaj zdi, saj veste, da kar se ne zgodi, to se ne izve, drugo pa vse in posli v gradu imajo dober nos, kmalu so vam zavohali!«

»Kaj mislite«, sem ga povprašal radoveden.

»I no, ako ste v gradu, boste že bolje poučeni o tej stvari nego jaz, ki vem samo toliko, kolikor se govori. Zaradi ženina te Vande namreč —«

»A takol! Hm, ne vem veliko, ker se za take stvari ne brigam dosti«, sem mu lagal, da bi izvedel njegovo mnenje.

»E, bežite no«, je dejal in zamahnil z roko, »da bi tega ne vedeli, je pa zopet čudno! Tistega juda bo vzela, ki ima denarja, ko vrag toče. Saj vam menda lahko govorim, ko ste jim tujec kakor jaz, in rečem vam, če bi imel jaz hčer omožiti s kakim Judom, jo raje utopim v škafu vode! Ampak takim ljudem ni do vere, ne do Boga, s samim vragom bi se zavezali, samo, da je denar! Tako je, zato pa ni sreče in božjega blagoslova pri hiši! Meni se le čudno zdi, da ga ona mara, saj je vendar lepo dekle, da malo takih, in tudi tako mirna in pametna se mi zdi. Kar nič se ni vrgla po očetu, in tudi sin ne — pa da bi vzela tistega plešastega dedca, ki bi ga še naša dekla gotovo ne marala! Kaj tisto, če je bogat, bogastvo še tudi ni vse. Včasih so pridne roke in modra glava večje vrednosti, kot kup denarja. Pa da bi se svojo vero pozabila in zatajila, o za pet ran, kako daleč je že prišlo dandanes, morda bo res kmalu konec sveta. Ko bi jo jaz večkrat videl, bi ji že povedal, kaj je prav — tako sem se namenil, in še moji stari sem dejal, da jo nekoč, ko jo srečam, kar ogovorim in

pripeljem pogovor na to stvar, pa če le zlomek ni, jo bom pregovoril.«

»Pametno bi bilo«, sem mu pritrdil, kar ga je še bolj navdušilo.

»Kaj je neki treba«, se je popolnoma razhudil, »te židovske golazni med nami, ko ni za drugega, ko v škodo in zmo! Kaj se ve, če ni ravno on iz rodovine, ki je pribila na križ našega odrešenika!«

Tej Mlakarjevi naivnosti sem se glasno zasmel, kar ga je nekoliko osupnilo.

»No, saj ne rečem, da je«, se je izgovarjal, »ampak lahko bi bil, in če človek natanko ne ve, kako in kaj — je bolje nič. Glejte, jaz zelo sovražim vsakega tujca. Kaj bi hodili našim ljudem kruh odgrizavati, ko ga še sami nimamo preveč, pa jih kar mr-goli, teh različnih pritepencev po naši deželi. In dobro se jim godi, boljše kakor nam, ker smo mi Kranjci res, kakor je rekel moj umrlj oče, ki je mnogo doživel in veliko vedel — precej pridni ljudje, ampak drugače prvi za — oslom! Vsakemu damo mašnega zaslužka, a naši ljudje pa romajo v tujino in puščajo, da se šopiri na njihovi rodni grudi ošaben tujec.«

»O tem imate prav«, sem mu pritrdil, a za oglom se je začelo govorjenje in Mlakar je umolknil.

Izza hiše sta prišla Viktor in Vanda.

Mlakar je vstal in ju prijazno pozdravljaj, a nenkrat si je pritisnil kazalec na čelo in skimal zavzeto:

»Glejte, na rake sem pa čisto pozabil!«

In takoj nato je izginil v hišo.

»Dolgo sem se zamudil, kaj ne?« je povzel Viktor, odložil klobuk in suknič ter tako čisto razko-

moden sedel poleg Vande meni nasproti. »Lepo šču-

ko sem izbral, edino, ki je bila kaj vredna. Drugače so imeli slab lov, največ je bilo še žab!«

»Midva sva mislila, da si že odšel«, je dostavila Vanda in se igrala s kozarcem, da je pljusnilo vino do roba.

»Petkrat sem pogledal doli po poti, a ker vaju nisem od nikoder zapazil, sem mislil, da sta se najbrže zakasnila pri delavcih, ki sekajo v gozdu, in se potem obrnila proti domu. No, sicer pa je sedaj, ko je vročina nekoliko ponehala, še prijetnejše!«

»Midva sva bila pri sv. Antonu«, je opomnila Vanda, »zato naju ni bilo tako dolgo.«

»No, saj sem takoj mislil, da vas Vanda gotovo še zavleče v kako goščo. Sicer pa je tisti kraj res lep, tudi jaz sem bil že parkrat tam. Posebno zgodaj zjutraj in zvečer, ko zahaja solnce, ni lepšega kraja v tistem gozdu, le žalibog, da se bodem moral sedaj kmalu posloviti odtod, in potem bogve kda zopet pridem.«

»Zakaj tako kmalu?«

»Moj dopust poteka proti koncu«, mi je odvrnil in nagubančil čelo, kot da mu prav nič ne ugaja vrniti se v mesto. »Prav nič rad se ne vrnem, a vendar sem mislil, da se bom doma dolgočasil.«

Medtem je prišel Mlakar s svojimi raki in nam na dolgo in široko razkladal muke in težave, ki jih ima s svojo ženo, predno vrže rake v koze.

»Tako se ji smilijo, da bi jih jaz gotovo nikoli ne jedel, ko bi jih ne zahtevali tudi drugi«, je končal in posegel po prazni steklenici.

»Saj se vam nikamor ne mudi, ako ste trudni, pa je pri hiši tudi kolese in hlapec bo imel zvečer itak čas.«

(Dalje sledi.)

Razpisano je mesto učitelja in šolskega vodje v Razboru pri Slovenjgradcu, 2. plač. razr. Prošnje do 1. sept. na krajni šolski svet. — Razbor se odlikuje po dveh priporočljivih lastnostih: prvič je samo 884 met. visoko, drugič kraljuje tam nad svojimi ovčami župnik Krohne, tretjič pa župani tam človek, ki ne zna čitati in pisati. Torej: priporočljivo mesto!

Pernovo. V nedeljo, 7. avgusta, je žalska kmetijska podružnica priredila poučno predavanje pri g. Francu Reharju. Udeležba je bila srednja. Počastili so nas g. nadučitelj Ernst Slanc iz Petrovč, kmetijski pot. učitelj Franc Goričan in Vinko Štejner iz Gorice. Prvi otvoril zborovanje ter pojasni navzočim, kak pomen ima kmetijska družba. Čim več nas bo, tem več bomo dosegli za kmetijski stan; torej združimo se. G. Goričan razlaga, kako se morajo gojiti in gnojiti travniki, da se pridelja dovolj krme. Nadalje pojasnjuje razloček med kisljo in sladko krmo. Potem govori o peronospori in škropljenju trte. O sadjereji omeni, kako važnega pomena je ta panoga kmetijstva, zato je bi si naj ljudje pridno zasajali sadna drevesa. Vabi tudi na naročbo sadnih dreves iz deželne drevesnice. Temu se je odzvalo nekaj zavodnih kmetov. Konečno nam pojasni g. Štejner kot delegat kmetijske podružnice v Žalcu, kaj se je sklepalo in doseglo pri glavnem zborovanju kmetijske družbe v Gradcu. Vabi navzoče, naj bi pristopili k kmetijski podružnici Žalec kot udje, ker le v združenju je moč. Pomagajmo si sami in pomagaj nam bo Bog.

Od Ksaverija v Savinjski dolini. V soboto, dne 6. avg. t. l., okoli 4. ure pop., je strela udarila v kozolec Franceta Slatinška v Radmirju. Vzlic temu, da se je ogenj širil z nepopisno hitrostjo, je domača požarna bramba rešila Slatinškovo in Primožovo hišo, kateri ste že goreli. Ogenj se je kmalu omejil, a vendar je vpepelil 5 poslopij. Vsa čast požarnim brambam iz Ljubnega in Rečice, ki ste bliskoma prihiteli na pomoč ter ste na pogorišču pogumno, marljivo in vztrajno delovali. Opazovalec.

V Grabah pri Središču je udarila strela pri posestniku Mašku. Ogenj je kmalu uničil celo gospodarsko poslopje. Zgorela je tudi jedna svinja. Posestnik je zavarovan, vendar pa je škoda večja kot zavarovalnina.

Ponesrečen hlapec. V Magdalenskem predmestju v Mariboru je v soboto vozil hlapec Lešnik od posestnika Pilca v Pesnici visoko naložen voz desek. Naenkrat se je strlo kolo in voz se je zvrnil z deskami vred na Lešnika ter ga težko poškodoval, da je zvečer v bolnišnici umrl.

Pod policijskim klobukom. Pri zborovanju »Zaveze jugoslov. učit. društev« dne 6. in 7. avg. v Novem mestu se je pripetil slučaj, ki kaže, kako skrb kranjska deželna vlada za duše slov. učiteljstva, da se ne pogube pri nekrščanskih besedah, ki bi mogoče padle od kake strani. K zborovanju delegatov je bil odposlan zastopnik vlade g. Golja, kar se do slej še ni pripetilo niti pod kako nemškonskacionalne vlade. Ali so mislili gg. pri deželni vladi, da se bodo kovalle kake snovi za veleizdajske procese? Bodisi že kakorkoli — imenitna je ideja, da mora zborovati napredno učiteljstvo pod patronanco vladnih zastopnikov. Radovedni smo, če je odposlal baron Schwarz zastopnika tudi na zborovanje Slomškarjev — pa saj ti so že itak vedno pod enim klobukom. Kaj pa pravi k temu odlok ministerstva za notranje zadeve z dne 6. dec. 1900 št. 5187.?

Iz Maribora. Umrla je v soboto dne 6. avgusta popoldne v Mariboru gospa Filomena Tratnik. Zapuščala pet nepreskrbljenih otrok. Pogreb se je vršil dne 7. avgusta popoldne.

Licitacija sadja ob državni cesti od Razvine pri Mariboru do Verhol v konjiškem okraju se boče vršila v sredo 10. avgusta 1910. Licitacija se prične ob 8. uri v Bohovi pod Mariborom.

Slaba tolažba. Neki Filip Galunder, glavni agitator duhovniške zveze pri Sv. Križu na Mariborom je razžalil šolskega svetnika Hauptmana iz Gradca z besedo »Rauberhauptman« in to zaradi tega, ker hoče baje ta gospod obropati svetokriške duhovniške ovčice njihovih duš. G. Hauptman ga je seveda tožil in Galunder je bil najprej obsojen na 100 K, sedaj pa se mu je kazni znižala na 30 K. »Str.« sedaj seveda napada slovensko učiteljstvo, kakor da bi bilo ono krivo — razžaljenja časti, katero si privoščijo kak »izobraženi« klerikalec.

Druge slov. dežele.

Plačilo ljubljanskim Nastičem. Nastiči pri »Slovincu« so dobili za svoje denunciacije slovenskih naprednjakov že bogata darila. Najprej je dala kranjska šparksa škofu in raznim njegovim zavodom lepe desetisočke kot darila, nato pa je še kranjska vlada izročila tiskanje raznih tiskovin »Katoliški tiskarni«. Kakor se vidi, se Nastiči nič ne smejo pritožiti o slabih plačilih. Le krepko naprej! Imate zasluženo v nebesih in mastne dohodke na zemlji.

Klerikalna »Slovenska dijaška zveza« ima 23. t. m. v St. Jakobu na Koroškem občni zbor.

Viharji. Po situaciji večera 8. avgusta, je pričakovati poročil o večjih viharjih na dalinem jugozapadu. Zelo verjetno je, da bodo daljni vremenski izgedi tudi v naših krajih izpremenili krasno, proti večeru zelo hladno vreme 8. avgusta v zopetno deževno vreme. S takimi naglo se vrstečimi vremenskimi preobratih lahko računamo kot smo že v zadnji prognozi opomnili, do 15. t. m.

»Jutro« kot konzorcij. Piše se nam iz Ljubljane: Kakor se čuje, se je dosedanje lastništvo »Jutra« preosnovalo v konzorcij, v katerem se nahajajo zastopniki Učiteljske tiskarne, zastopniki »Skale«,

glavni in odgovorni urednik g. Plut. Pod novim konzorcijem se list razširi.

Na svetovno potovanje se je glasom »Slovenčevega« poročila podal belopeški župnik Lavtižar. Najprej pojde v Ameriko.

Utrinki iz črnega brloga. Pišejo nam iz Ljubljane: Da je v črnem brlogu ljubljanskega »Uniona« mnogo, kar se boji belega dne, to je bila že davno javna tajnost. Marsikaj, kar se je godilo pod prejšnjim ravnateljem, je pa šele sedaj prišlo na dan. — Nesnaga in nered, izkoriščanje gostov, suženstvo službovalcev itd. itd. Klerikalci so vse to videli, a se niso ganili, da bi v svoji neskončni demokratičnosti odpravili te sramote 20. stoletja. Tudi takrat se niso ganili, ko je Bračič vrgel iz »Uniona« slovensko filharmonijo in si naročil nemško vojaško godbo in ogersko cigansko bando. Pa seveda, saj je s tem delal dobre »kšefte« za klerikalne in svoje žepe. Kakor hitro pa je ob priliki Ciril-Methodove slavnosti — ne iz prepričanja, ampak zaradi »kšefta« — izobesil zastavo, pa so mu dali brco. Res vzorni rodoljubi! — Več kot ugled podjetja, več kot humaniteta do uslužbencev je za kranjske klerikalce sovraštvo do slovenske trobojnice... Bračič je šel. Za njim pa je prišla komisija in našla neznosno nesnago v kuhinji in drugod. Pravijo, da je bilo 150 kosov posode tako prevlečene s strupenim zelenim volkom, da je morala oblast posodo konfiscirati. Po kuhinji in jedilnih shrambah mrgoli žolnarjev (grilov), da je joj. Osobje nima nobenega določenega odpočitka. Ravnatelji Bračičevega kalibra delajo ozir. so delali z njim kar so hoteli. Danes si vstopil v službo, jutri so te že vrgli ven, če se je tako gospodu ravnatelju zazdelo. Obrtni nadzornik je menda za vse to vedel, pa je gluhi in slepi. Pa s tem smo prišli k poglavju konkretnih utrinkov in črnega brloga in te si bo treba od bližje ogledati.

Protestni shod N. D. O. v Trstu. Nedeljski protestni shod, katerega je sklicala N. D. O. v svrhu protesta proti prepovedi nameravanega izleta N. D. O. v Pulj, je bil jako dobro obiskan. Udeležilo se ga je nad 2000 zborovalcev. Ogorčenje, ki je vladalo med zborovanjem in zborovalci, je nepopisno. Vsi udeleženci shoda trdijo, da takega pojava ogorčenja še niso videli na nobenem shodu. Vladnega zastopnika so sprejeli zborovalci z oglušljivim žvižganjem, nekateri so hoteli vladnega komisarja celo dejansko napasti. Le nekaterim treznim članom N. D. O. se je zahvaliti, da se je preprečilo, da vladni zastopnik ni bil dejansko napaden. Dr. Mandič je kot glavni govornik strahovito napadal vojno upravo, ki se vmešava, po tem slučaju sodeč, v zadeve, katere pripadajo v področje politične oblasti. Obenem se je obrnil tudi proti namestniški policiji. Zborovalci so z raznimi, jako pikrimi medkliski sledili izvajanjem govornika. Vladni zastopnik je radi tega moral večkrat poseči vmes in zagroziti z razpustom shoda. Od shoda je bila sprejeta resolucija, v kateri se ostro obsoja vmešavanje vojaštva v strogo politične zadeve. Sklene se nato kljub temu prirediti izlet v Pulj in sicer meseca septembra. Po končanem zborovanju je šlo kakih 6 do 700 zborovalcev po ulici Carducci mimo kavarne Chiosa in po ulici Stadion proti spomeniku Rosseti. Pred kavarno Chiosa je bil nastavljen velik kordon policije. Radi tega so demonstranti pred kavarno zbranim Italjanom dali duška svojemu ogorčenju samo z žvižganjem in z Italjanom sovražnimi klici. Demonstranti so peli po ulici Stadion slovenske narodne pesmi in so bili namenjeni iti pred Rossetijev spomenik in sneti raz njega peterozobno italijansko zvezdo. Policija pa je to namero demonstrantov preprečila. Po dnevi potem ni prišlo do nobenih nadaljnjih demonstracij. Precejšen vzrok, zakaj se demonstracije niso tudi popoldne nadaljevale, je to, da je celo popoldne v Trstu deževalo.

Minister javnih del Ritt je dospel 5. t. m. iz Trsta v Bohinjsko Bistrico, kjer ga je na kolodvoru pozdravil c. kr. okrajni glavar Župnek iz Radovljice. Minister se je nastanil v grand-hotelu »Triglav«, in sicer v dependenci »Bogumilac«. Opoldne je sprejel minister obisk okrajnega glavarja in zastopnika »Deželne zveze za tujski promet« dr. Krisperja. Informiral se je obširno o razmerah tujskega prometa na Kranjskem in razgovarjal o različnih ukrepih, s katerimi bi zamogel povzdigniti tujski promet. Minister, ki bode bival nekaj časa v Bohinju, namerava napraviti celo vrsto izletov.

»Sokol« v Kočevju. Iz Kočevja smo sprejeli sledeči dopis: Zgodovina nas uči, da se je pred več stoletji nastanila četa germanskega naroda na slovenskih tleh, kateri so dobili ime Kočevjarji. Ne zanimali bi nas veliko ti privrandanci, če bi ostali mirni med jugoslovanskim narodom, kamor jih je usoda privedla. Ali počenjanje Kočevjarjev v zadnjih letih nas je privedlo do odločilnega koraka. Ni zadosti, da se v njihovih germanskih šolah potujčuje stotine slovenskih otrok. Ni zadosti, da prejemajo od ljube avstrijske vlade lepa darila, med tem ko se Slovenci zadovoljimo s praznimi obljubami. Tudi ni zadosti, da demolirajo slovenske hiše, ampak nevarni so postali splošno za slovenstvo v Kočevju in na meji. Mirne Slovence vedno in povsod kruto napadajo. Da se saj nekoliko prepreči kočevarsko drvenje, postavili smo si Slovenci v Kočevju trdno, nepremagljivo stražo »Sokola«. V nedeljo 31. julija se je izvolil pripravljalni odbor in pravila so že odposlana ckr. vladi v odobrenje. Čvrsto sicer hoče stati straža in varovati slovensko posest, a ta čila straža nima strehe, kjer bi se urila in pripravljala za večji razvoj. Sklenili smo naprositi zavedne rodoljubkinje in rodoljube po vsem Slovenskem, da priskočijo v odločilnem koraku na pomoč zvestim brambovcem, da si bomo zamogli v najkrajšem času postaviti prepotrebni

»Sokolski dom«. Če je kje potreben »Sokolski dom«, je potreben v Kočevju. To je sprevidel lahko vsak Slovenec, katerega je kedaj pot peljala čez kočevsko pokrajino. Sokol v Kočevju ne bode imel samo nalogo telovaditi, ampak njega sveta dolžnost bode tudi, prebuditi in na pravo pot privedi že otujčene Slovence, njih deco na kočevskem otoku. Nadejamo se, da nam bodo bratski rodoljubi priskočili na pomoč in utrdili sokolsko misel v Kočevju. Vsak Slovenec naj položi kamen za temelj našemu »Sokolskemu domu«. Denarne prispevke sprejema pripravljalni odbor »Kočevskega Sokola v Kočevju«.

Dnevna kronika.

Odkritje spomenika Antonu Mihanoviču, pesniku »Liepe naše domovine«, se je vršilo v nedeljo 7. t. m. v Klanjcu, kjer je pokopan. Slavnosti se je udeležilo do 8000 ljudi, med njimi mnoge odlične osebe, kakor predsednik Jugoslovanske Akademije g. Tade Smičiklas, zagrebški župan Holjac, dr. Fr. Ilešič, pisatelj Ljuba Babič-Gjalski, narodni zastopniki dr. Magdič, Modrušan itd., poslanec Spinčič. Mnogo je bilo navzočih tudi Slovencev, osobito štajerskih iz vseh krajev ob Sotli od Brežic pa do Pilštanja. Dr. Ilešič je v ognjevitih besedah spregovoril, kako tudi Slovenci spoštujejo in ljubijo Mihanoviča in Hrvate, čemur najboljši dokaz je, da so tudi oni sprejeli pesem »Liepa naša domovina« za svojo himno. Sploh je imela cela slavnost značaj toplega pobratimstva med Hrvati in Slovenci. Spomenik je izdelal kipar Robert Frangeš-Mihanovič, vnuk pesnika Mihanoviča.

Ljubezen Rima do Slovanov. Istrska »Naša Slova«, skozinskoz klerikalen, naravnost nabožen list, prinaša te dni poročilo deputacije istrskih Hrvatov, ki je bila po nalogu »Pol. društva« poslana v Rim, da intervenira v prilog glagolici. V tem poročilu se konstatira, kako je deputacijo znani nesposobni farnatični papežev državni tajnik Merry del Val sprejel ne le hladno, ampak naravnost neuljudno, češ da je zastoni prišla, ker je vprašanje staroslovenščine že končno rešeno, in da je čudno, da »neki« Slovanci hočejo imeti svoj jezik v cerkvi, dočim se vsi drugi veliki narodi zadovoljujejo z latinskimi. Naposled jih skoro ni hotel pustiti k papežu. To obnašanje da so je deputaciji silno zamerilo. — Zopet nov dokaz, kar smo mi že tolikokrat povdarjali, da Rim ljubi Slované samo takrat, kadar se da od njih kaj dobiti. Čas je že, da tudi pri nas ljudje več ne grejo na limanice bajkam o papeževi ljubezni do nas.

Industrijalci in trgovci proti novemu telefonskemu tarifu. Avstrijski industrijalci in trgovski krogi so skrajno ogorčeni nad novim telefonskim tarifom, ki je v mnogih ozirih naravnost škandalozen in mnogo slabši od prejšnjega. Včeraj je protestiral tudi praški mestni svet proti zvišanju telefonskih pristojbin.

Slovanski učiteljski kongres. Namesto nameravanega kongresa slovenskega učiteljstva se vrši v v češkem kopališču Luhačovice občni zbor avstrijskega slovenskega učiteljskega društva.

Nemški burši v Pragi. Vlada ni potrdila pravil nekega na novo se snujočega buršovskega društva v Pragi in sicer radi tega ne, ker so hoteli imeti ti vsenemški petelini na svojih trakovih pruske barve. Praško nemško časopisje se radi tega zelo zaletava v vlado, češ, da so nemški burši zelo patrijotični. Najboljši dokaz za to, kako zelo so avstrijsko navdahnjeni, je po njih zatrdilo to, da burši pri svojih komerzijskih intonirajo celo avstrijsko cesarsko pesem.

Hesensko notranje ministerstvo za Roseggerjev fond. Hesensko notranje ministerstvo je nakazalo za Roseggerjev fond 2000 K. Oficijalna Nemčija, nemško ministerstvo torej podpira z denarjem nemški šulferajn in s tem germanizacijo avstrijsk. Slovanov.

Kombinirani avstrijski manevri. Prihodnji teden se prične v Kotoru velike kombinirane vojaške vaje, katerih se udeležijo vojaštvo 16. kora in pa kotorska mornarska eskadra.

Vremenska prognoza. Naš vremenski poročevalec nam poroča, da bo do 15. avgusta še cela vrsta kritičnih dni in da bo zadnji tak kritičen dan 15. avgust. Vplivali bodo ti dnevi kolikor toliko tudi na naše kraje. Splošni vremenski značaj teh dni je: nestanovitno, spočetka hladno, k padavinam nagnjeno vreme. Kakor hitro pa se ozračje zopet ogreje in začne sonce pripekati, se pojavijo lokalne bolj močne nevihte. Padavina in vedrina se bosta najbrže hitro menjali. V daljnih krajih so tudi drugi izgedi (potresi itd.) zelo verjetni. Na neko drugo značilnost te avgustove kritične dobe pa opozorimo pozneje.

Knjiga o vseslovanskem kongresu. Slovansko dobrodelno društvo v Sofiji je izdalo povodim vseslovanskega kongresa knjigo: »Slovanski Glas«, ki vsebuje imenik udeležencev kongresa. Ob enem je v tej knjigi opisana zgodovina razvoja misli o zjedinenju vseh Slovanov. — Knjiga, ki je okrašena tudi z ilustracijami, je odposlana vsem slovanskim knjižnicam ter vsem učnim zavodom v Bolgariji.

Velika poverjenja v tovarnah turškega sultana. V sultanovih tovarnah za fese so prišli velikan-skim malverzacijam na sled. Izvrševale so se že pred prejšnjim sultanom Abdul Hamidom. Vsega skupaj se je pomeverilo 8 milijonov kron. Krivci so uradniki, ki so že postavljeni pred vojaško sodišče.

Zrakoplovna flotila v Italiji. Italijanska vlada je sklenila nabaviti si celo zrakoplovno ladjevje. Nabavi se vsega skupaj 12 zrakoplovov in sicer tega sistema, ki je že sedaj v Italiji v rabi. Prvi obrok za nabavo zrakoplovov v znesku poldrugi milijon kron je že nakazan.

Kongres tehnikov, arhitektov in stavbenikov ter zrakoplovstvo. Povodom kongresa tehnikov, arhitektov in stavbenikov, ki se vrši koncem septembra ali v začetku oktobra v Lvovu, se priredi razstava za zrakoplove tam. Tehnika Heim in Zablatnik iz Koroškega bodeta pri tej priliki izvršila tudi nekaj izletov s svojima aeroplanoma.

Predsednik ruske dume Gučkov v zaporu. Predsednik ruske dume Gučkov, ki se je povrnil iz slovanskega kongresa v Sofiji, je nastopil svojo kazen, ki mu je bila radi njegovega dvoboja majnika meseca odmerjena s štirimi tedni. Dal se je zapreti v trdnjavo. Gučkov pa bo v kratkem in sicer v štirih dneh pogojno izpuščen na svobodo, ker to dovoljuje novi ruski kazenski zakon.

Serum proti živinski jetiki? Iz Pariza se poroča, da je ravnatelj tamošnje veterinarske šole Arnoiz iznašel serum proti živinski tuberkulozi.

Nova kužna bolezen. Iz Kolina se poroča, da se je v okrožju Ruhr pojavila epidemija pri otrocih. Izpadajo jim namreč lasje. Na tisoče otrok je že plešastih. Epidemija se pojavlja na ta način, da se delajo med lasmi posebne gube in da vsled tega močno izpadajo lasje. Korenine las pa so ostale zdrave. Vsled tega bodo dobili otroci vnovič lase.

Najnovejša brzjavna in telefonična poročila.

POSLANEC UDRŽAL O POLITIČNEM POLOŽAJU.

Praga, 9. avgusta. Na volilnem shodu v Holiču se je razgovoril o političnem položaju predsednik Slovanske jednote drž. posl. Udržal. Dejal je, da so sedaj češke stranke brez skupnega političnega programa; istega bo treba v najkrajšem času sestaviti tako, da bode vsem strankam skupen. Za njegovo uresničenje pa so Čehi sami v državnem zboru preslabi kakor tudi ni upati na njegovo izpolnitev v češkem deželnem zboru. Vsled tega si moramo iskati prijateljev, je nadaljeval Udržal, katere imamo v Slovanski jednoti. Ta se pa mora na vsak način skonsolidirati, ako hočemo imeti kake uspehe. Kar se tiče Poljakov, so nam isti obljubili svojo pomoč za padec sedanje vlade, ako privolimo v stalno reformo poslovnika. To smo storili in čakamo sedaj, da izolnijo svojo obljubo tudi Poljaki. Da tega niso storili, so mnogo krive nesigurne razmere v poljskem taboru in ne njegov načelnik Glombinski. Govornik ne veruje na razpust, ako pa pride do njega, pomenja isti za češko politiko le srečen preobrat stvari.

HRVAŠKI SABOR — RAZPUŠČEN.

Zagreb, 9. avgusta. Včeraj je izšla vladarjeva odredba, da je hrvaški sabor razpuščen. Povsod se bodo pričele takoj najživahnejše priprave za nove volitve.

BOLGARSKA VLADA ZA MACEDONSKE BOLGARE.

Sofija, 9. avgusta. Bolgarska vlada je trdno odločena poseči z največjo energijo v macedonsko vprašanje. Stavila je baje vevlastim predlog, v katerem zahteva natančno preiskavo macedonskih razmer, in ako bi se izkazale pritožbe Turčije za resnične, in bi trajali izgredi mladoturkov dalje, potem apelira Bolgarija na vse civilizirane države, da je njihova sveta dolžnost posredovati v Macedoniji.

IZ ŠPANJE.

Madrid, 9. avgusta. V uradnih krogih ni ničesar znanega o poročilu zunanjih listov, da bi pisal rimski papež kako pismo kralju Alfonzu. Tudi trditev, da bi se razmere med Španijo in Vatikanom zboljšale, ni resnična.

Madrid, 9. avgusta. Ojeda, španski poslanik v Vatikanu, je došel v San Sebastijan in je imel tam z različnimi vodilnimi osebami dolge dogovore.

Bilbao, 9. avgusta. Vlada se zelo trudi za končanje rudarske stavke. Min. pred. Canalejasu se je posrečilo doseči za rudarje različne koncesije.

TURČIJA KUPUJE OKLOPNICE.

Carigrad, 9. avgusta. »Jeni Gazette« potrdjuje vest, da je turški poslanik kupil od nemške vlade že dve oklopnici za Turčijo.

RUSKE IN JAPONSKA VOJNA LADJA V PORTSMOUTHU.

London, 9. avgusta. Včeraj popoldne je prispela v Portsmouth japonska vojna ladja »Ikoma« in pa oddelek ruskih vojnih ladij. Na krovu »Ikome« se je vršil slovesen sprejem; Japonci so svoje ruske tovariše častnike najprizirnejše pozdravili.

Tržne cene.

Dunaj, 8. avg. Borza za kmetijske pridelke. Navzlic medlim poročilom iz inozemstva se je danes tendenca za krušno zrnje držala, ker ni bilo niti veliko ponudb niti veliko kupcev. Koruza je bila za 5 vin. cenejša. Promet je bil neznaten.

Budimpešta, 8. avg. Žitna borza. Pšenica za oktober K 9'59, pšenica za april K 9'91, rž za oktober K 7'20, oves za oktober K 7'21, koruza za avgust K 5'71, koruza za maj K 5'74. Pšenice se zmerno ponuja in pridno kupuje, tendenca trdna, promet 55 tisoč met. stotov, pšenica v efektivu za 5—10 v višja, koruza mirnejša, ostalo trdno. Termini v začetku mirni, pozneje so se pa utrdili vsled nakupov.

Zagrebski Franck

kot tovarniško znamko

priporočujemo najboljši pridatek za kavo!

Sl. zagan Y 1655, 1:10 T

Trst, 8. avg. Sladkor. Centrifugal pilés prompt K 41³/₈ do K 42³/₈ za dobavo K 32⁵/₈ do K 33³/₄. Tendence trdna.

Praga, 8. avg. Sladkor. Surovi sladkor prompt K —, nova kampanja K 26'50. Tendence: stalna, vreme lepo.

Budimpešta, 8. avg. Svinjski sejm. Ogrske stare težke 134—136, mlade težke 140—142, mlade srednje 142—144, mlade lahke 144—146 v kilogram. Zaloga 38.273 komadov.

Budimpešta, 8. avg. Mast. Svinjska mast 160—, namizna slanina 132—.

Po svetu.

Italjansko narodno slavlje v Turinu. 9. avgusta se vrši v Turinu velika slavnost v proslavo stoletnice italjanskega Bismarka Cavourja, kateri bodo prisostvovali kralj in ministri. Odkrije se Cavourjev spomenik. Ministrski predsednik Luzatti bo imel slavnostni govor.

Glavni urednik klerikalnega »Hrvatstva« je postal gosp. Vilim Ivanek, doslej urednik »Istine«.

Vpliv kopeli na srce je jako različen; odvisen je od temperature kopeli. S kopeljo moremo srce vaditi, varovati in krepiti, moremo ga pa tudi slabiti in ako je srce bolno, mu resno škodovati. Učinek kopeli se izraža na krvni tlak in na vtirp. odvisen je tudi od tega, kako dolgo traja kopelj in kaj je primešanega vodi. V splošnem krepke hladne in mrzle kopeli srce, dočim ga vroče kopeli precej utrujajo. O učinkovanju vodnih kopeli na srce je dr. Straßburger v Bonni izvrševal preiskave, katerih rezultati so velikega pomena. Po tem, kar je on dognal, se ob začetku mrzle kopeli krvni tlak zvišuje, ker se žile stisnejo, srce vtirplje počasi in jako enakomerno; potem se žile zopet razširijo in krvni tlak se zopet zmanjša. V gorki kopeli srce hitreje vtirplje, pri kopelih od 30 do 36 stopinj Celzija se delovanje srca med kopanjem nekoliko zadržuje, pri kopelih od 37 do 40 stopinj pa nekoliko pospešuje. Pri kopelih nad 40 stopinj narašča delovanje srca kaj močno, ker je pri vročih kopelih tlak krvi in vtirp zvišan in mora torej srce veliko več delati. Zato je treba posebne previdnosti s kopelmi, ki poté; najmlajše med temi so še električne kopeli in peščene kopeli, ker ne ovirajo izhlapevanja potu. Pri slanih kopelih je vtirp srca počasnejši nego pri navadnih vodnih kopelih. Opomniti pa moramo, da je izvrševal dr. Straßburger svoje preiskave izključno na zdravih ljudeh, njegovih rezultatov se torej ne more prenesti brez vsega drugega na bolnike.

Smodke in svalčice, ki se prižigajo same. Industriji se je zopet posrečilo, da potegne za nos davčne oblasti, ki hočejo tudi pri nas vpejljati na vžigalice monopol. V veliko veselje vseh strastnih kadilcev, ki navadno nimajo nikoli pri sebi vžigalic, ne bo treba kadilcem plačevati davka na vžigalice. »Vossische Zeitung« poroča, da izdeluje neko industrijsko podjetje na Nemškem smodke in svalčice, ki se same prižigajo. Na koncih imajo namreč neko snov, ki se vžge sama, kakor hitro se jo podrgne ob kak predmet, ter tako tudi vžge tobak. Snov nima nobenega vpliva na okus ali vonj tobaka. Vsled tega so postale nove smodke in svalčice zelo hitro priljubljene med lovci, vojaki in sploh ljudmi, ki se veliko gibljejo v prosti naravi ter so izpostavljeni vremenskim neugodam.

Voda vas izpodkopa. V bližini Saragose je voda, ki je vsled nališov silno narasla, izpodkopala v neki vasi 60 hiš.

V Entschabe so vse velike predilniške tovarne odpustile svoje delavstvo tudi radi pomanjkanja naročil.

Neverjetno postopanje avstro-ogrské pošte. Hrvaški poslanec Supilo je po Friedjungovem procesu izdal brošuro »Proces Friedjung — »Reichspost« in hrvaško-srbska koalicija« in sicer v hrvaščini in v francoskem prevodu. Te brošure je razposlal svojim volilcem, raznim politikom ter redakcijam raznih francoskih in slovanskih listov. Okrog 200 takih brošur je poslal tudi v Srbijo — srbskim listom in raznim uglednim rodoljubom. Ta brošura ni bila zaplenjena. Sedaj pa je poslanec Supilo izvedel, da niti ena izmed teh brošur ni došla na določeno adresu v Srbijo, nego da je vse poštna uprava pridržala in sicer docela protizakonito. Poslanec Supilo imenuje to dejanje v »Novem Listu« navadno tatvino.

Zanesljiv

465 3-1

trgovski sotrudnik

se sprejme takoj v trgovini

Lud. Kuharič v Ormožu.

Le po knjigi

ki jo je izdala Prva kranjska tovarna testenin v II. Bistrici zamoreš pravilno pripravljati Pekatete. Zahtevaj jo, pošlje se ti zastonj! 155

Močna, 15 let stara in jako pridna deklica želi kot

učenka

vestopiti v manufakturno trgovino. — Naslov pove upravnistvo »Narodnega Dnevnika«. 463 3-1

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjamo, da se bode tvrdka Jernej Bahovec, trgovina s papirjem nadaljevala ter se priporočamo nadaljni naklonjenosti.

Jernej Bahovčevi dediči.

Tovarniška zaloga

vsakovrstnega papirja, pisalnih potrebščin, trgovskih knjig, na debelo in drobno pri

Goričar & Leskovšek v Celju
Graška cesta št. 7.

Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank in risalnih skladov po novih predpisih. — Tiskovine za vse urade.

177 88-46